

MRF 2022.76

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 6. januar 2022, j.nr. 21/02619

Stadfæstet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til opførelse af et sommerhus på beskyttet hede på Holmsland Klit, da der var tale om et næsten fuldt udbygget sommerhusområde, som længe havde været planlagt som sådan, og da arealet ikke fandtes at være et egnet yngle- og rastested for bilag IV-arter.

Ringkøbing-Skjern Kommune meddelte i februar 2021 dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til E's opførelse af et sommerhus i beskyttet hede på en ubebygget ejendom på Holmsland Klit. Ejendommen på ca. 1.925 m² indgik som en del af en større registrering af beskyttet klithede langs den jyske vestkyst og var beliggende ca. 8 km fra Natura 2000-område nr. 69, Ringkøbing Fjord. Ejendommen var omfattet lokalplan nr. 53, der blev vedtaget af den daværende Holmsland Kommune i marts 1995, og som bl.a. havde til formål at sikre fastlæggelse af områdets anvendelse til sommerhusbebyggelse samt overførelse af hele området fra landzone til sommerhusområde. Kommunen havde begrundet dispensationen med, at sommerhusområdet næsten var fuldt udbygget den 1. juli 1992 i lighed med de nærliggende sommerhusområder, der var lokalplanlagt før den 1. juli 1992, at lokalplanlægningen af området blev igangsat umiddelbart efter 1992, og at der løbende var blevet meddelt byggetilladelser i området, hvorfor E havde haft en berettiget forventning om dispensation. Kommunen var principielt af den opfattelse, at sommerhusområdet, selvom det først var lokalplanlagt i 1995, juridisk set skulle sidestilles med et sommerhusområde, der var lokalplanlagt før den 1. juli 1992, og dermed kun i delvist var omfattet af § 3, jf. naturtypebekendtgørelsens § 1. Kommunen havde dog af hensyn til ansøgerens retssikkerhed valgt at meddele en dispensation. Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening, der bl.a. anførte, at ejendommen ikke i medfør af naturtypebekendtgørelsens § 1 var undtaget fra forbuddet mod tilstandsændringer i naturbeskyttelseslovens § 3, da området først fik status som sommerhusområde ved vedtagelsen af lokalplanen i 1995, at ikke der ikke forelå særlige omstændigheder, der kunne begrunde en dispensation, og at der ikke

var foretaget en tilstrækkelig vurdering af påvirkningen af bilag IV-arter. Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagde til grund, at det omhandlede areal opfyldte kriterierne for at være beskyttet hede, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, og at arealet havde været beskyttet, siden beskyttelsen af heder trådte i kraft den 1. januar 1984. Nævnet lagde endvidere til grund, at ejendommen først blev udlagt til sommerhusområde ved lokalplan af 17. marts 1995 og dermed efter den 1. juli 1992, hvorfor undtagelsen i naturtypebekendtgørelsens § 1, ikke fandt anvendelse i sagen. Nævnet fandt på denne baggrund, at opførelsen af det ansøgte sommerhus udgjorde en tilstandsændring i beskyttet hede, der krævede dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Nævnet fandt dog, at der var tale om et sådant særligt tilfælde, der kunne begrunde en dispensation. Nævnet lagde vægt på, at der var tale om et område, som længe havde været planlagt til at være et sommerhusområde, og at arealet grænsede op til bebyggede arealer og var placeret inde i et næsten fuldt udbygget sommerhusområde, som dermed fremstod med en begrænset naturmæssig værdi. Nævnet lagde herudover vægt på, at der var tale om så særlige forhold, at afgørelsen havde en begrænset præcedensvirkning. Nævnet fandt ikke, at Holmsland Klit var et egnet yngle- og rastekområde for markfirben, da der ikke fandtes områder med blottet sand eller klitter, hvor markfirbenet kunne yngle. Endelig fandt nævnet ikke, at ejendommen var egnet yngle- og rastested for flagermus eller strandtudse og spidssnudet frø, da der på ejendommen ikke fandtes store træer henholdsvis vandsamlinger, ligesom der ikke var forekomst af klitter, hvor strandtudsen kunne grave sig ned til overvintring. Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæstede herefter afgørelsen.

Kommentar: Afgørelsen er en del af et større sagskompleks om en række sommerhusområder på Holmsland Klit, som Ringkøbing-Skjern Kommune fra 1992 til 2018 fejlagtigt administrerede som omfattet af undtagelsen fra naturbeskyttelseslovens § 3 i naturtypebekendtgørelsens § 1. Efter at Miljø- og Fødevarerklagenævnet har underkendt kommunens retsopfattelse i en række klagesager, jf.

MAD 2022.76

også **MRF 2021.315 Mfk** og **MRF 2021.316 Mfk**, har kommunen vurderet, at i alt ca. 210 sommerhuse og 380 til- og ombygninger fra 1992 og frem er opført på § 3-beskyttede arealer uden fornøden dispensation. Efterfølgende besluttede kommunen, at kommunen ikke ville foranledige de allerede opførte sommerhuse mv. lovliggjort, idet samtlige lovliggørelsessager ifølge kommunen sandsynligvis ville ende med, at der blev meddelt lovliggørende dispensationer. I en udtalelse af 8. april 2022, j.nr. 20-3438, har Ankestyrelsen imidlertid udtalt, at denne beslutning om ikke at søge sommerhusområderne lovliggjort er i strid med kommunens forpligtelser efter bl.a. naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, idet kommunen i hvert enkelt tilfælde skal tage stilling til, om lovliggørelsen skal ske retligt eller fysisk, og meddele afgørelserne til ejerne af ejendommene, uanset at sagsbehandlingen ifølge kommunen vil kræve mellem tre og ti årsværk.

Stadfæstelse af dispensation til opførelse af sommerhus i beskyttet hede i Ringkøbing-Skjern Kommune

21/02619

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, jf. § 65, stk. 2, jf. § 78, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 12. februar 2021 om dispensation til opførelse af et sommerhus på matr. nr. [F1]., Holmsland Klit, beliggende [A1], 6950 Ringkøbing.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 26. februar 2021 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening.

Klager har navnlig anført, at

- ejendommen ikke i medfør af naturtypebekendtgørelsens § 1[4] er undtaget fra forbuddet mod tilstandsændringer i naturbeskyttelseslovens § 3, da området først blev lokalplanlagt i 1995,
- sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst i forhold til vurderingen af det ansøgtes påvirkning af bilag IVarter,
- den påklagede afgørelse ikke er i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens formål eller administrationspraksis, og
- det ansøgte alene har til formål at tilgodese privatøkonomiske hensyn.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

Den omhandlende matrikel nr. [F1]., Holmsland Klit, er ubebygget og beliggende i et sommerhusområde ved Klegod på Holmsland Klit mellem Ringkøbing Fjord og Vesterhavet, ca. 1,2 km fra den jyske vestkyst og ca. 3,5 km syd for Søndervig. Området fremstår som lysåben klithede med sommerhusbebyggelse.

Det fremgår af Danmarks Miljøportal,[5] at matriklen, der udgør ca. 1.925 m², er registreret som beskyttet hede og indgår som en del af en større

registrering af beskyttet klithede langs kysten. Jordbunden i området udgøres af klitsand.[6]

Matriklen ligger i kote-intervallet 3,5 – 4,5 m, jf. højdekurver med 0,25 m ækvidistance.

Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43) ligger ca. 8 km sydøst for matr. nr. [F1].

Matr. nr. [F1] er beliggende inden for delområde I i lokalplan nr. 53, der blev vedtaget af den daværende Holmsland Kommune den 28. marts 1995.[7] Delområde I, der udgør ca. 60 ha, grænser mod øst op til [A2]. De øvrige dele af lokalplanområde nr. 53 grænser primært op til klithedearealer beliggende i landzone.

Lokalplan nr. 53 har bl.a. til formål at sikre, at områdets anvendelse fastlægges til sommerhusbebyggelse, at fastlægge bygningsregulerende bestemmelser samt sikre, at hele området overføres fra landzone til sommerhusområde. Det fremgår af redegørelsen for lokalplanen (s. 4), at området stort set er fuldt udbygget med sommerhuse.

2.2 Den påklagede afgørelse

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 12. februar 2021 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, jf. § 65, stk. 2, meddelt en dispensation til opførelse af et sommerhus i beskyttet hede på matr. nr. [F1] [F1]., Holmsland Klit. Det fremgår af afgørelsen, at der i 2021 er ansøgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til etablering af et træsommerhus, og at ansøgningen omhandler hele grunden, da der ikke foreligger konkrete planer om sommerhusets placering, terrasse, nedsivningsanlæg mv.

Ringkøbing-Skjern Kommune har efter en besigtigelse af ejendommen den 10. februar 2021, samt to besigtigelser af naboejendommene [A3] og [A4] i sommeren 2019 fundet, at arealet opfylder kriterierne for at være beskyttet klithede. Ifølge kommunen er besigtigelserne af nabomatriklerne medtaget, da årstiden hindrede udfærdigelsen af en uddybende artsliste. Der blev ved besigtigelsen af matr. nr. [F1] registreret hulbladet fedtmos, trind fyrremos, tidlig dværgbunke, katteskæg, rejnfan, revling, alm. hvene, engelsk græs, alm. røllike, lancet vejbred, hjælme, engelsød, rød svingel, krybende pil, gedebled, rynket rose og klitfyr.

Ved besigtigelsen af [A3] blev der registreret: mosebunke, mark frytle, gederams, krybende hestegræs, katte-skæg, harekløver, almindelig kongepen, almindelig rajgræs, rejnfan, revling, almindelig røllike, lyse-siv, almindelig torskemund, lancet-vejbred, musevikke, fin kløver, engbrandbæger, rynket rose, strand-vejbred, skive-kamille, sand-hjælme, hindbær, eg,

sumpkællingetand, bølget bunke, almindelig engelsød, fløjlsgræs, almindelig gedeblad, almindelig hundegræs, almindelig hvene, smalbladet høgeurt, engrapgræs, rødknæ, sandstar, rød svingel, almindelig syre, vellugtende gulaks og ukendt bladmos.

Ringkøbing-Skjern Kommune registrerede ved besigtigelsen af [A4] følgende arter: brombær, almindelig gedeblad, sand-hjælme, almindelig hundegræs, glansbladet hæg, smalbladet høgeurt, almindelig kongepen, almindelig kællingetand, smalbladet mangeløv, lav ranunkel, almindelig syre, agertidsel, lancet-vejbred, bladmos sp., almindelig røn, tofrøet vikke, gråbynke, rynket rose, krybende hestegræs, mangleblomstret frytle, krybende pil, musevikke, fløjlsgræs, roseslægten, bølget bunke, rød svingel, gul snerre, sandstar, bittersød natskygge, eng-rapgræs, lysesiv, gederams, almindelig hvene og almindelig røllike.

Ringkøbing-Skjern Kommune har vurderet, at der foreligger et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, til opførelse af det ansøgte sommerhus. Kommunen har herved lagt vægt på, at sommerhusområdet næsten var fuldt udbygget den 1. juli 1992 i lighed med de nærliggende sommerhusområder, der var lokalplanlagt før den 1. juli 1992, at lokalplanlægningen af det pågældende sommerhusområde blev igangsat umiddelbart efter 1992, at der løbende er blevet meddelt byggetilladelser i området, og at ansøger som følge heraf har haft en berettiget forventning om, at der vil blive meddelt dispensation til det ansøgte. Kommunen har i forlængelse heraf bemærket, at det bl.a. fremgår af vejledningen til naturbeskyttelsesloven, at der efter praksis kan tages hensyn til rimelige forventninger til, at en vedtaget lokalplan kan blive realiseret.

Ringkøbing-Skjern Kommune har i afgørelsen anført, at kommunen principielt er af den opfattelse, at det pågældende sommerhusområde, selvom det først er lokalplanlagt i 1995, juridisk set skal sidestilles med et sommerhusområde, der er lokalplanlagt før den 1. juli 1992 og dermed kun er delvist beskyttet mod tilstandsændringer, jf. naturtypebekendtgørelsens § 1. Kommunen har af hensyn til ansøgerens retssikkerhed dog valgt at meddele en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2.

Ringkøbing-Skjern Kommune har i to bilag til den påklagede afgørelse redegjort nærmere for sin opfattelse af, at sommerhusområdet er omfattet af undtagelsen i naturtypebekendtgørelsens § 1.

Den daværende Holmsland Kommune fremlægger den 22. oktober 1992 et forslag til lokalplan nr. 46,[8] der indebærer, at et område med ca. 50 sommerhusgrunde, hvor ca. halvdelen er udstykkede og bebyggede med sommerhuse, overføres fra landzone til sommerhusområde. Området er omfattet kystcirkulærets § 5,[9] hvorefter der ikke må udlægges nye sommerhusområder. Planstyrelsen meddeler i brev af 17. november 1992 Ringkøbing Amtsråd, at det er styrelsens opfattelse, at lokalplanforslaget er i strid med kystcirkulæret, og at Ringkøbing Amtsråd er forpligtet til at gøre indsigelse imod lokalplanforslaget.

Den 23. december 1992 meddeler Planstyrelsen i brev til Holmsland Kommune, at der bl.a. som følge af kystcirkulærets § 5 ikke kan udlægges nye sommerhusområder, og at enhver lokalplan, der muliggør yderligere udstykninger i området vil være ugyldig. Herefter oplyser Ringkøbing Amtskommune i brev af 29. december 1992 Planstyrelsen om, at det omhandlede område er udlagt til sommerhusområde i den gældende kommuneplan, og at der ikke er tale om udlæg af et nyt sommerhusområde, men blot lokalplanlægning af et allerede eksisterende sommerhusområde.

Miljøministeriet ved den tidligere miljøminister, P1, meddeler i brev af 14. februar 1993 Holmsland Byråd, at ministeriet efter planlovens § 3, stk. 4 har besluttet, at lokalplan nr. 46 ikke kan vedtages endeligt af byrådet. Baggrunden herfor er, at Miljøministeriet finder, at lokalplanforslaget er i strid med de nationale interesser, der knytter sig til kystområder, ligesom lokalplanforslaget er i strid med kystcirkulæret. Holmsland Kommune anmoder i brev af 2. marts 1993 Ringkøbing Amt om, at amtet skal anmode miljøministeren om at genoptage sagen.

Ringkøbing Amtskommune retter i brev af 22. marts 1993 henvendelse til miljøministeren, hvorunder amtskommunen bl.a. oplyser, at det omhandlende område blev udlagt som sommerhusområde ved kommuneplanens vedtagelse i februar 1985, at området forinden var underlagt § 15-rammer i medfør af den tidligere kommuneplanlov, og at der herved er tale om et sommerhusområde, som i realiteten har været udlagt siden februar 1985. Amtskommunen anmoder samtidig miljøministeren om, at Miljøministeriets afgørelse af 14. februar 1993 bliver revurderet.

Miljøminister, P1 gør i brev af 17. maj 1993 den tidligere amtsborgmester i Ringkøbing Amtskommune, P2 bekendt med, at Miljøministeriet finder, at den omhandlende lokalplan ikke er i overensstemmelse med kystcirkulæret. Ministeren udtaler samtidig, at han på det foreliggende grundlag ikke finder anledning til at ændre Miljøministeriets afgørelse af 14. februar 1993.

Ved brev af 19. april 1994 meddeler miljøministeren den tidligere Holmsland Kommunes kommunalbestyrelse, at Miljøministeriet ved behandlingen af det omhandlede lokalplanforslag er blevet bekendt med, at ca. halvdelen af alle sommerhusene i Holmsland Kommune er beliggende i "aftaleområder" med landzonestatus. Miljøministeriet ophæver bl.a. på denne baggrund sin indsigelse mod lokalplanforslaget under forudsætning af, at lokalplanforslaget ændres i overensstemmelse med et fremsendt kortbilag, og at kommunen successivt tilvejebringer lokalplaner, som overfører de resterende sommerhuse – der ligger i landzone inden for aftaleområderne – til sommerhusområder.

Den 22. september 1994 vedtager Holmsland kommunalbestyrelse lokalplan nr. 46, der bliver påklaget til Naturklagenævnet^[10] af nogle ejere af ejendomme i det lokalplanlagte område. Spørgsmålet i sagen omhandlede navnlig, hvorvidt Holmsland kommunalbestyrelse ved vedtagelsen af lokalplanen havde befundet sig i en – til dels af Miljøministeriets, departementet, fremkaldt – retlig vildfarelse og/eller ladet sig lede af usaglige hensyn, ved at lade lokalplanen overføre to ubebyggede landzonearealer til sommerhusområder.

Naturklagenævnet finder i deres afgørelse af 11. januar 1995 bl.a., at de omhandlede ubebyggede arealer ligger i et område, som Miljøministeriet siden 1976/77 har accepteret som et eksisterende, fastlagt sommerhusområde, hvis endelige status og udbygning dog skulle fastlægges gennem regionalplanlægning. Endvidere udtaler nævnet bl.a., at udstykningen af de omhandlede arealer var aktuel før kystcirkulærets ikrafttræden, og at kystcirkulæret ikke indeholder bestemmelser om begrænsninger af den kommunale planlægning for de omhandlede områder. Naturklagenævnet finder desuden ikke grundlag for at antage, at kommunalbestyrelsens vedtagelse af lokalplanen skyldes en ulovlig hensyntagen til ejerens økonomiske interesser. Endvidere fastslår Naturklagenævnet, at der ikke i de fremsatte klager er grundlag for at anse lokalplanen for at have et ulovligt indhold eller i øvrigt være ulovligt vedtaget.

Ringkøbing-Skjern Kommune har konstateret, at Miljøministeriet ved ophævelsen af indsigelsen mod lokalplanforslaget har ændret retning, ligesom kommunen bl.a. bemærker, at det ikke er muligt at dispensere fra forbuddet i kystcirkulæret. Som følge heraf er det kommunens opfattelse, at det kun kan være det forhold, at ministeren juridisk set har sidestillet området med et område, der var lokalplanlagt som sommerhusområde før kystcirkulærets ikrafttræden den 19. december 1991, der kan have medført, at lokalplanforslaget ikke er i strid med kystcirkulæret.

Ringkøbing-Skjern Kommune finder på baggrund af ovennævnte, at områderne er undtaget fra naturbeskyttelseslovens § 3 til sommerhusbebyggelse mv., da områderne juridisk set blev behandlet som sommerhusområder efter planloven. Eftersom "sommerhusområde" i naturtypebekendtgørelsens § 1's forstand skal fortolkes i overensstemmelse med planlovens definition, er det kommunens opfattelse, at lokalplanområdet også i relation til naturbeskyttelsesloven skal anses for at være et sommerhusområde forud for den 1. juli 1992, hvorved området kun er beskyttet mod tilstandsændringer til landbrugsformål.

Dette gælder ifølge Ringkøbing-Skjern Kommune tilsvarende for ti andre sommerhusområder i kommunen, som alle har været næsten helt udbygget den 1. juli 1992, ligesom disse områder tidligere har været underlagt § 15-rammer efter den tidligere kommuneplanlov. Endeligt er det kommunens opfattelse, at Naturklagenævnet i nævnets afgørelse af 11. januar 1995, på samme måde som Miljøministeriet, har sidestillet området med et sommerhusområde, der var lokalplanlagt før den 19. december 1991.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der i området kan være forekomst af bilag IV-arterne markfirben, flagermus, spidssnudet frø og strandtudse. Desuden er der flere steder i kommunen registreret sporadisk forekomst af ulv og bæver. I forhold til den konkrete matrikel finder kommunen, at den ikke er en egnet areal for markfirben, da nærområdet, bl.a. på grund af en omfattende udbygning, ikke indeholder de naturkvaliteter, der er afgørende for markfirbens valg af yngle- eller rasteområde. På denne baggrund er det kommunens vurdering, at projektet ikke er i konflikt med beskyttelsen af bilag IV-arter, og at projektet ikke vil medføre skade på yngle- eller rasteområder for disse arter.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at den påklagede dispensation bør ændres til et afslag, da der i sagen ikke foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde en dispensation. Klager har i den forbindelse anført, at der er tale om beskyttet atlantisk klithede, at det ansøgte alene beror på rent privatøkonomiske interesser, og at arealet ikke er omfattet af undtagelsen i naturtypebekendtgørelsens § 1, da området først fik status som sommerhusområde ved vedtagelsen af lokalplan nr. 53 i 1995, og dermed først efter naturbeskyttelseslovens ikrafttræden den 1. juli 1992. Derudover har klager anført, at naturtypen "atlantisk klithede" er beskyttet på EU-plan, hvorfor Danmark har et særligt ansvar for at forvalte naturkvaliteterne til europæernes bedste, hvilket også indebærer en varetagelse af § 3-beskyttelsen.

Klager har derudover bl.a. anført, at Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering indeholder en række grundløse og usaglige henvisninger til tidligere korrespondance med den daværende miljøminister.

Klager finder, at tidspunktet for besigtigelsen ikke var optimal, men anerkender, at Ringkøbing-Skjern Kommune har medtaget besigtigelser fra to nabomatrikler, der blev undersøgt i sommeren 2019. Klager har henvist til, at kommunen ved besigtigelserne samlet har registreret 14 værdifulde arter, hvor de otte er næringsfølsomme. Videre er det klagers opfattelse, at kommunens vurdering af bilag IV-arter er mangelfuld, da besigtigelsen er foretaget på et tidspunkt med frost og dermed dvale for markfirben. Desuden er der ifølge klager en kendt forekomst af markfirben ca. 200 m fra matriklen, hvorfor matriklen bør indgå som en del af markfirbenets "home range". Endeligt er det klagers opfattelse, at de af kommunen registrerede plantearter er egnede for markfirben.

Klager har den 29. marts 2021 til flere af klagesagerne om opførelse af bebyggelse i beskyttet hede på Holmslands Klit supplerende anført, at de berørte sommerhusområder var beliggende i landzone, indtil de blev overført til sommerhusområde ved lokalplaner i perioden 1992-1999. Ifølge klager er Ringkøbing-Skjern Kommune af den opfattelse, at områderne, som følge af de daværende § 15-rammer i medfør af den tidligere kommuneplanlov, bør betragtes som sommerhusområder fra 1979, selvom områderne først endeligt blev lokalplanlagt som sommerhusområder efter den 1. juli 1992. Klager har henvist til en afgørelse fra det tidligere Natur- og Miljøklagenævnet, hvor nævnet bl.a. fandt, at vedtagelse af midlertidige rammer for lokalplaner efter den tidligere kommuneplanlovs § 15 ikke var tilstrækkeligt til at ændre et områdes status til at være sommerhusområde i relation til naturbeskyttelsesloven.[11]

Endvidere har klager påpeget, at dialogen med Miljøministeriet i perioden 1992-1994 alene omhandlede, hvorvidt § 15-områder udlagt til sommerhusformål i 1979, men beliggende inden for kystnærhedszonen, kunne overføres til sommerhusområder ved en lokalplan. Ifølge klager omhandlede dialogen således ikke forholdet til anden lovgivning, herunder naturbeskyttelsesloven. Klager har herudover anført, at det fremgår af byggesager fra de omhandlede områder i årene efter afslutningen af dialogen med Miljøministeriet i 1994, at både Ringkøbing Amt og Holmsland Kommune tidligere har behandlet arealerne som værende omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.[12]

2.4 Ringkøbing-Skjern Kommunes bemærkninger til klagen

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 2. marts 2021 bemærket, at klithede indgår som en naturtype i habitatdirektivet, der er beskyttet i det udpegede Natura 2000-netværk. Dette er ifølge kommunen ikke tilfældet i denne sag, da det omhandlede sommerhusområde ikke er beliggende i et Natura 2000-område, og derved ikke er omfattet af den mere restriktive beskyttelse. Kommunen har herefter bl.a. med henvisning til en afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet[13] anmodet om, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster eller omstøder, at arealet er omfattet af undtagelsen i naturtypebekendtgørelsens § 1.

Ringkøbing-Skjern Kommune har endvidere bemærket, at markfirbenet har specifikke krav til en strukturelt heterogen biotop, og at kommunen har vurderet, at disse krav ikke er tilstede på det omhandlede areal. Videre har kommunen bl.a. bemærket, at forekomsten af buske og et plantesamfund med næringsfattige arter ikke er tilstrækkeligt til, at grunden er egnet yngle- eller rasteområde for markfirben. Det er kommunens opfattelse, at registreringen af markfirben ca. 200 m fra grunden er sket på et sted, hvor markfirbenets krav til biotop er opfyldt bl.a. som en følge af vest- og sydvendte skråninger beliggende i et klitlandskab.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Områdets beskyttelsesstatus

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af heder eller strandenge, når sådanne naturtyper enkeltvis eller sammen med andre naturtyper er større end 2.500 m².

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer indledningsvis, at der ved Ringkøbing-Skjern Kommunes besigtigelse af matr. nr. [F1] er fundet karakteristisk hedevegetation, at kommunen har vurderet, at arealet har karakter af beskyttet hede, som er en del af et større sammenhængende registreret beskyttet hedeareal, og at arealets karakter af hede i øvrigt ikke er bestridt i sagen. Der er ikke fremkommet oplysninger, som giver nævnet anledning til at tilsidesætte denne vurdering.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger derfor til grund i det følgende, at det omhandlede areal opfylder kriterierne for at være beskyttet hede, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 1, ligesom det efter nævnets gennemgang af historiske luftfotos lægges til grund, at arealet har været beskyttet siden beskyttelsen af heder trådte i kraft den 1. januar 1984.[14]

3.1.2 Om naturtypebekendtgørelsens § 1 finder anvendelse

Det fremgår af naturtypebekendtgørelsens § 1, at for heder, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, der den 1. juli 1992 ligger i byzone eller sommerhusområde, gælder naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, kun for tilstandsændringer til landbrugsformål.

Det følger af Miljøstyrelsens vejledning nr. 40, december 2019 om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper,[15] at "sommerhusområde" skal forstås i overensstemmelse med planlovens bestemmelser, jf. planlovens § 34, stk. 3, hvorefter:

" Sommerhusområder er

1. områder, som i en bygningsvedtægt eller en byplanvedtægt er udlagt til sommerhusbebyggelse,
2. områder, som i en lokalplan er overført til sommerhusområde, og
3. områder, som ved kommunalbestyrelsens beslutning efter § 33, stk. 1, nr. 2, har opretholdt zonestatus som sommerhusområde." [16]

Det følger af nævnets praksis, at for områder, der efter den 1. juli 1992 er inddraget i byzone eller sommerhusområde, gælder beskyttelsen i fuldt omfang, jf. NKO 339. Det fremgår desuden af vejledningen om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper, at hvor et område først efter den 1. juli 1992 er inddraget i byzone eller udlagt som sommerhusområde har den gældende planlægning for et område ikke betydning for, hvorvidt et område opnår beskyttelse efter § 3.[17]

Det følger endvidere af nævnets praksis, at omstændighederne omkring beskyttelsens opnåelse og planlægningen for området imidlertid kan tillægges vægt ved afgørelsen af konkrete sager om dispensation fra beskyttelsesbestemmelserne, jf. NKO 178 og NKO 241.

Som sagen foreligger oplyst for Miljø- og Fødevareklagenævnet har matr. nr. [F1] ikke været omfattet af en bygningsvedtægt, byplanvedtægt eller lokalplan, der udlagde området til sommerhusområde før den 1. juli 1992. Nævnet lægger således til grund for afgørelsen, at arealet forud for lokalplanens vedtagelse den 17. marts 1995 var beliggende i landzone.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at naturtypebekendtgørelsens § 1, ikke finder anvendelse i den foreliggende sag, da matr. nr. [F1] først er udlagt til sommerhusområde ved lokalplan nr. 53, som blev vedtaget efter den 1. juli 1992.

De af kommunen anførte omstændigheder omkring tilblivelsen af en lokalplan for et nærliggende område og Naturklagenævnets afgørelse af 11. januar 1995 kan ikke føre til et andet resultat.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herved lagt vægt på, at det er bedst stemmende med formålet med naturbeskyttelsesloven, at undtagelsen i naturtypebekendtgørelsens § 1, ikke fortolkes udvidende, og at Naturklagenævnets afgørelse af 11. januar 1995 vedrører lovligheden af en konkret vedtaget lokalplan i forhold til den overordnede region- og kommuneplanlægning. Der er endvidere tale om et andet område end det i sagen omhandlende. Det forhold, at Miljøministeriet i brev af 19. april 1994 har opgivet at gøre indsigelse imod vedtagelsen af lokalplan nr. 46 kan heller ikke føre til et andet resultat. Nævnet finder i øvrigt, at evt. midlertidige rammer for lokalplaner efter den tidligere kommuneplanlovs § 15 ikke er tilstrækkelige til at ændre et områdes status til at være sommerhusområde.^[18]

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund, at opførelsen af det ansøgte sommerhus udgør en tilstandsændring i beskyttet hede, der kræver dispensation fra den generelle beskyttelsesordning i naturbeskyttelseslovens § 3.

3.1.3 Om der kan meddeles dispensation til det ansøgte

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet i § 3.

Det følger af de almindelige bemærkninger til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området.^[19] Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

En særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan ifølge lovbemærkningerne f.eks. være, at der er tale om natur uden særlig fredningsmæssig interesse, eller at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis er i overensstemmelse med lovbemærkningerne restriktiv.

Det følger af Miljøstyrelsens vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper[20] om forholdet til planloven/lokalplaner, at en vedtaget lokalplan, der forudsætter indgreb i et beskyttet område, ikke vil kunne realiseres, med mindre der meddeles dispensation dertil fra bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, og at der i hvert enkelt tilfælde – også for lokalplanlagte projekter – skal foretages en konkret vurdering efter § 3.

Dispensationsmuligheden i § 65, stk. 2, skal endvidere administreres under hensyntagen til internationale forpligtelser, herunder habitatdirektivet.[21]

Det følger af habitatbekendtgørelsens[22] § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, stk. 2, nr. 1, at der ikke kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Vurderingen i forhold til bilag IV-arter skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter de i §§ 7-8 nævnte bestemmelser, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte sommerhus. Nævnet har lagt vægt på, at der er tale om et areal beliggende i et område, som længe har været planlagt til at være et sommerhusområde, herunder den konkrete planlægningsmæssige forhistorie, samt at arealet grænser op til bebyggede arealer og er placeret inde i et næsten fuldt udbygget sommerhusområde, og dermed fremstår med en begrænset naturmæssig værdi. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der i sagen er tale om så særlige forhold, at afgørelsen har en begrænset præcedensvirkning.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, bl.a. på baggrund af beskrivelser af markfirbens levevis mv.,[23] luftfotos fra 2019 og 2020, samt højdeprofiler, at matr. nr. [F1], Holmsland Klit ikke er egnet yngle- og rasteområde for markfirben. Nævnet har herved lagt vægt på, at der ikke er områder med blottet sand eller klitter, hvor der er delvist åbent ned til sandet, og hvor markfirbenet kan yngle. Endeligt har nævnet lagt vægt på, at der ikke er forekomst af syd- eller østvendte skråninger, hvor markfirbenet kan sole sig og ligge i læ.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at matriklen ikke er egnet yngle- og rastested for strandtudse og spidssnudet frø, da matriklen er tør og uden vandsamlinger, ligesom der ikke er forekomst af klitter, hvor strandtudsen kan grave sig ned til overvintring. Der er desuden henholdsvis ca. 630 m til nærmeste sø og ca. 300 m til nærmeste vandfyldte klitlavning. Samtidig vurderer nævnet på baggrund af beskrivelser af levevis, udbredelse mv., at matriklen ikke er yngle- rasteområde for flagermus, da der ikke findes store træer på matriklen.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Ringkøbing-Skjern Kommunes afgørelse af 12. februar 2021 om dispensation til opførelse af et sommerhus på matr. nr. [F1]., Holmsland Klit, beliggende [A1], 6950 Ringkøbing.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Lovbekendtgørelse nr. 1067 af 21. august 2018 om beskyttede naturtyper.

[5] Arealinfo, <https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution> (<https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>).

[6] Jf. jordartskort 1:25.000, GEUS. Registreringen omhandler overfladegeologien i 1 meters jorddybde.

[7] Link til Plandata:

https://dokument.plandata.dk/20_1036770_APPROVED_1177663757305.pdf (https://dokument.plandata.dk/20_1036770_APPROVED_1177663757305.pdf).

[8] Plandata: https://dokument.plandata.dk/20_1036766_APPROVED_1177661371044.pdf (https://dokument.plandata.dk/20_1036766_APPROVED_1177661371044.pdf).

[9] Miljøministeriets cirkulære nr. 215 af 19. december 1991.

[10] J.nr. 33/650-0067 – Naturklagenævnets afgørelse af 11. januar 1995.

[11] NMK-510-00003.

[12] De nævnte sager er vedlagt som bilag 2 i Danmarks Naturfredningsforenings yderligere bemærkninger til klagesagen.

[13] 19/09024

[14] Lovbekendtgørelse nr. 208 af 25. maj 1983 om tilladelse mv. efter naturfredningslovens kap. V til ændring af heder, strandenge og strandsumpe.

[15] Se afsnit 3.4.1.

[16] Lovbekendtgørelse nr. 287 af 16. april 2018 om planlægning.

[17] Miljøstyrelsens vejledning nr. 40, december 2019 om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper afsnit 3.4.1.

[18] Jf. NMK-510-00003.

[19] Jf. lovforslag nr. 70 fremsat den 24. oktober 1991, afsnit 7.

[20] Se afsnit 5.6.2.

[21] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

med senere ændringer.

[22] Bekendtgørelse nr. 1240 af 24. oktober 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[23] <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2016/markfirben.pdf>
(<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2016/markfirben.pdf>) og <https://mst.dk/naturvand/natur/artsleksikon/krybdyr/markfirben/>.

Sag:

21/02619

Dato:

6. januar 2022.

Emner:

NBL - beskyttede ...

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævneshus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)